

A spiral-bound notebook with a light-colored, textured cover and a silver metal spiral binding on the left side. The notebook is open to a page with a faint grid pattern. The text is centered on the page.

Тема 14. Інтеграція України в світову економіку

Інтеграція України в світову економіку

14.1. Передумови інтеграції України у світове господарство

14.2. Пріоритетні напрями геополітичної та галузевої орієнтації України

14.3. Участь України в інтеграційних об'єднаннях

14.4. Співпраця України з ЄС

14.5. Проблеми та перспективи співпраці України та Російської Федерації

14.1. Передумови інтеграції України у світове господарство

Передумови інтеграції України у світове господарство:

1. Політико-правові передумови інтеграції;
2. Економічні передумови інтеграції;
3. Соціально-культурних передумов інтеграції;
4. Інфраструктурні передумови

Передумови інтеграції України у світове господарство

Основні політико-правові передумови інтеграції:

- 1) політичне визначення України;
- 2) забезпечення територіальної цілісності та створення адекватної системи національної безпеки;
- 3) безумовне виконання міжнародних зобов'язань, особливо в сфері прав людини; запровадження прийнятної форми громадянства;
- 4) перегляд існуючої практики політичних зв'язків із державами колишнього СРСР;
- 5) пряма участь у регіональних і глобальних політичних процесах;
- 6) формування відповідного законодавства і вироблення ефективних механізмів та інструментарію його виконання.

Економічні передумови інтеграції формуються завдяки таким чинникам:

- 1) економічному та інституційному забезпеченню суверенітету;
- 2) оцінці економічного потенціалу і напрямів структурної перебудови;
- 3) розробленню та реалізації обґрунтованої програми переходу до ринкових відносин з пріоритетом роздержавлення й приватизації, соціального захисту населення;
- 4) оцінці експортного потенціалу, виробленню експортно-імпоротної стратегії та адекватного механізму регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- 5) запровадженню національної грошової одиниці з включенням її в систему міжнародних розрахунків;
- 6) розв'язанню проблеми зовнішньої заборгованості та розподілу активів колишнього СРСР шляхом відповідних переговорних процесів.

До основних соціально-культурних передумов інтеграції належать:

- 1) відродження і виховання почуття власної гідності, створення умов соціально-культурної життєздатності народів України;
- 2) формування сучасної, орієнтованої на світові пріоритети системи народної освіти;
- 3) розвиток контактів з українцями, які проживають за межами України.

Формування інфраструктурних передумов насамперед пов'язане з:

- розвитком транспортних комунікацій (морських, наземних, повітряних), необхідних для нормальної життєдіяльності суверенної держави (національні авіакомпанії, флот, транспортні корпорації);
- розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних систем з включенням їх до міжнародних систем.

Мотиваційні чинники інтеграції України до світового господарства

1. Внутрішні:

- 1.1) відсутність досвіду державності, необхідність здобуття справжнього суверенітету;
- 1.2) нерозробленість політико-правових регуляторів та інструментів;
- 1.3) нерозвиненість ринкових відносин;
- 1.4) інерція погіршення економічного стану;
- 1.5) запас соціальної витримки населення;

2. Зовнішні

- 2.1) збіг періодів дезінтеграційних та інтеграційних процесів;
- 2.2) розміщення в регіоні, що характеризується інтеграцією високого рівня;
- 2.3) конкурентоспроможність щодо аналогічних інтересів країн Східної Європи;
- 2.4) негативний досвід інтеграції в рамках СРСР і РЕВ

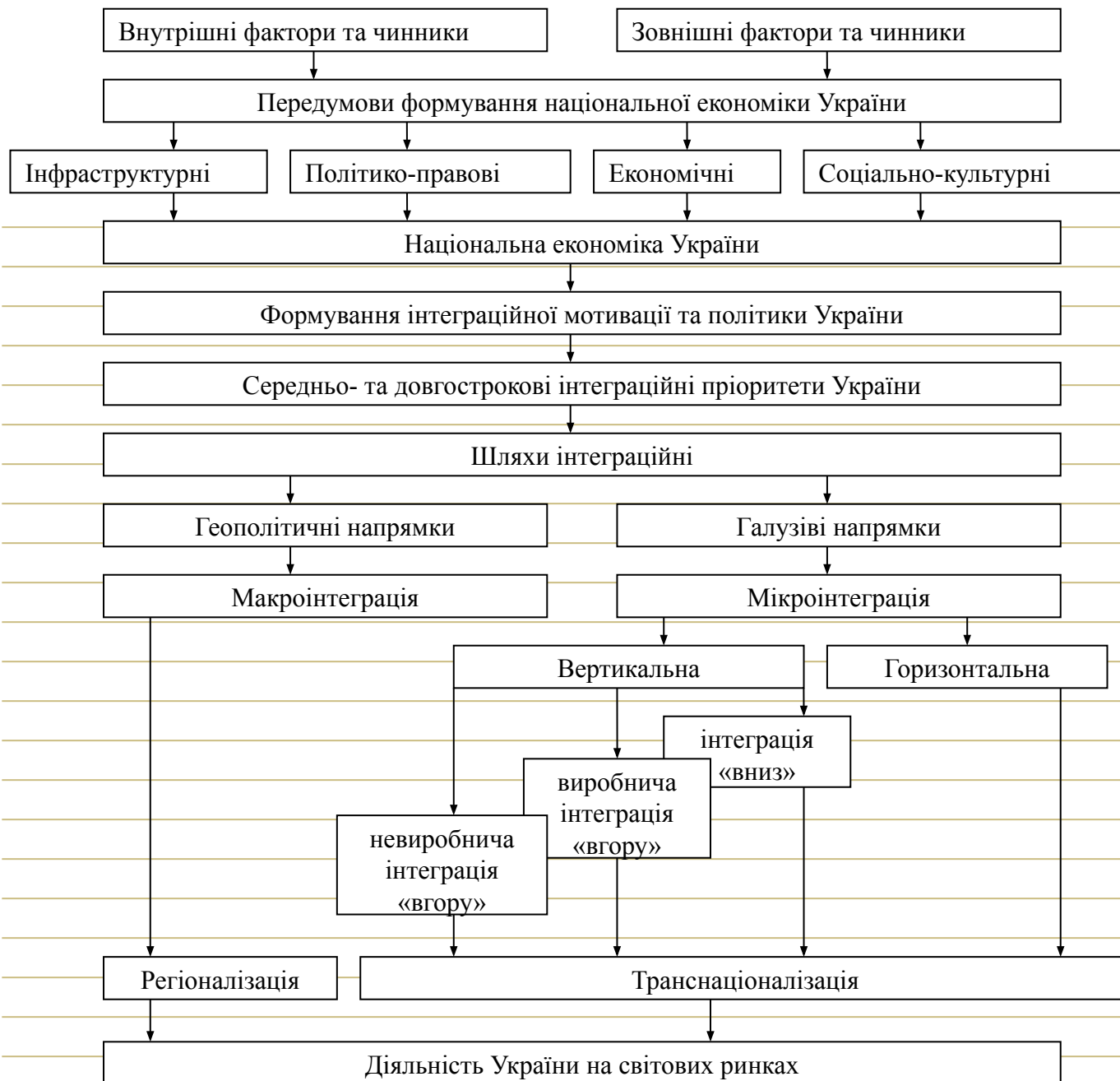
Показники інтеграції країни у світове господарство

- 1) співвідношення зовнішньоторговельного обороту і ВВП;
- 2) прямі іноземні інвестиції (ПІІ), які спрямовуються в економіку країни і з країни, та портфельні інвестиції;
- 3) потік платежів роялті в країну та з країни, що пов'язані з переданням технології.

Пріоритетні напрями інтеграції України у світову економіку

Реалізація напрямків інтеграції можлива шляхом використання різних, але водночас взаємопов'язаних, механізмів:

- 1) через активну та ліберальну зовнішньоекономічну політику;
- 2) за рахунок формування середовища, сприятливого для іноземного підприємництва й інвестування та транснаціоналізації високомонополізованих підприємств;
- 3) через укладання двосторонніх міждержавних економічних угод та участь у багатосторонніх міжурядових переговорах; за рахунок інтенсифікації
- 4) східноєвропейських інтеграційних процесів та формування передумов інтеграції в західноєвропейські інтеграційні структури.

14.2. Пріоритетні напрями галузевої орієнтації України

Галузева інтеграція

1. У сфері транспорту:

- розширення пропускної спроможності автомобільних переходів Гребенне-Рава-Руська, Ягодин-Дорогуськ та будівництво другого мосту на цьому переході;
- будівництво міждержавних переходів Краківець, Новоукраїнка, Смільниця;
- будівництво транс'європейської магістралі Лісабон-Київ;
- розробка загальної концепції розвитку швидкісних магістральних доріг в узгодженні з подальшим розвитком транс'європейських магістралей;
- розробка концепції транспортного коридору Балтійське море - Чорне море (Гданськ-Одеса).

2. В галузі машинобудування, ВПК і конверсії:

З підприємствами ВПК обговорюються питання щодо можливості співробітництва по виробництву:

- двигунів для локомотивів;
- гальмової апаратури;
- кінескопів для телевізорів;
- літаків та їх ремонту.
- Певна **перспектива** у розвитку військово-технічного співробітництва зберігається у наступних сферах:

- 1) надання Україною послуг з ремонту та обслуговування військової техніки радянського виробництва, яка перебуває на озброєнні збройних сил Польщі. Зокрема це стосується бойових кораблів і літаків;
- 2) науково-дослідна робота по створенню нових зразків військової техніки та зброї;
- 3) кооперації виробництва вертольотів, танків та іншої військової техніки і обладнання.

3. В галузі промисловості:

- 1) здійснення зустрічних поставок української залізної руди в обмін на польське коксівне вугілля;
- 2) спільний експорт на ринки третіх країн;
- 3) співпраця підприємств у галузі металургії між Мінпромом України, ДУ «Укрметал» та польською фірмою СА «ІМПЕКСМЕТАЛ»

4. У науково-технічній сфері:

В межах українсько-польської співпраці створено українсько-польську Комісію з питань співробітництва у сфері науки і технологій.

В Україні здійснюється збір пропозицій від українських наукових організацій щодо виконання науково-дослідних проектів за спільними пріоритетними напрямками науково-технічного розвитку.

5. В галузі сільського господарства:

- 1) створення СП по вирощуванню сільськогосподарської продукції (цукрового буряка, соняшника тощо) з використанням польських технологій;
- 2) організація в Україні спільного виробництва машин і обладнання для механізації технологічних процесів в овочівництві, тваринництві тощо;
- 3) здійснення підготовки кадрів, створення і забезпечення функціонування нових організацій державного інтервенціонізму в агропромисловому комплексі, діючих в ринкових умовах (регулювання аграрного ринку, приватизація державних сільськогосподарських підприємств, модернізація і реструктуризація сільського господарства, кредитування).

6. В галузі фармацевтичної промисловості:

- 1) виробництва вітамінів і мультивітамінів на основі концентрованих соків, фруктів, овочів з додатком вітамінів, мікроелементів, сорбентів в об'єднанні «Вітаміни» у м. Умань Черкаської області (80 млн. дол.);
- 2) виробництво на підприємствах бактеріальних препаратів, вакцин (70 млн. дол.);
- 3) виробництво серцево-судинних, знеболюючих засобів (17 млн. дол.);
- 4) виробництво нефузійних розчинів в АТ «Галичфарм» у м. Львові (3 млн. дол.).

7. У галузі забезпечення енергоносіями.

- кооперація нафтопереробних підприємств по виробництву мастил та присадок до них;
- поставки паливно-мастильних матеріалів з польських НПЗ в західні райони України;
- обмін передовим досвідом в галузі нафтопереробки та торгівлі нафтопродуктами та створення СП.

Пріоритетні напрями геополітичної орієнтації України

Щодо геополітичних напрямків інтеграції України (існували з 1995 р. до січня 2005 р.):

- 1) європейський вибір;
- 2) стратегічне партнерство зі США;
- 3) стратегічне партнерство з Росією та країнами СНД:
 - 3.1) Північно-Східний;
 - 3.2) Південно-Східний;

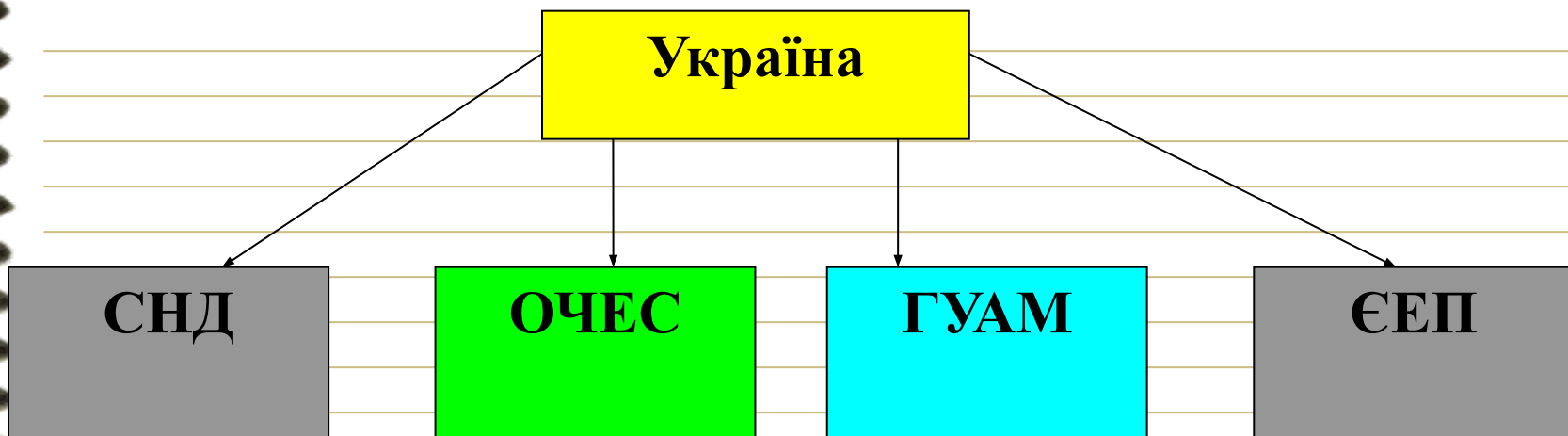
В 1995 р. Президент України Кучма Л.Д. проголосив “багатовекторну” модель геополітичної орієнтації України

А.С.Філіпенко була запропонована **бігравітаційна** модель інтеграції, який передбачає її одночасну взаємодію з ЄС та ЄСП за прикладом АТЕС, НАФТА, ОЧЕС та ін., є членами декількох регіональних об'єднань.

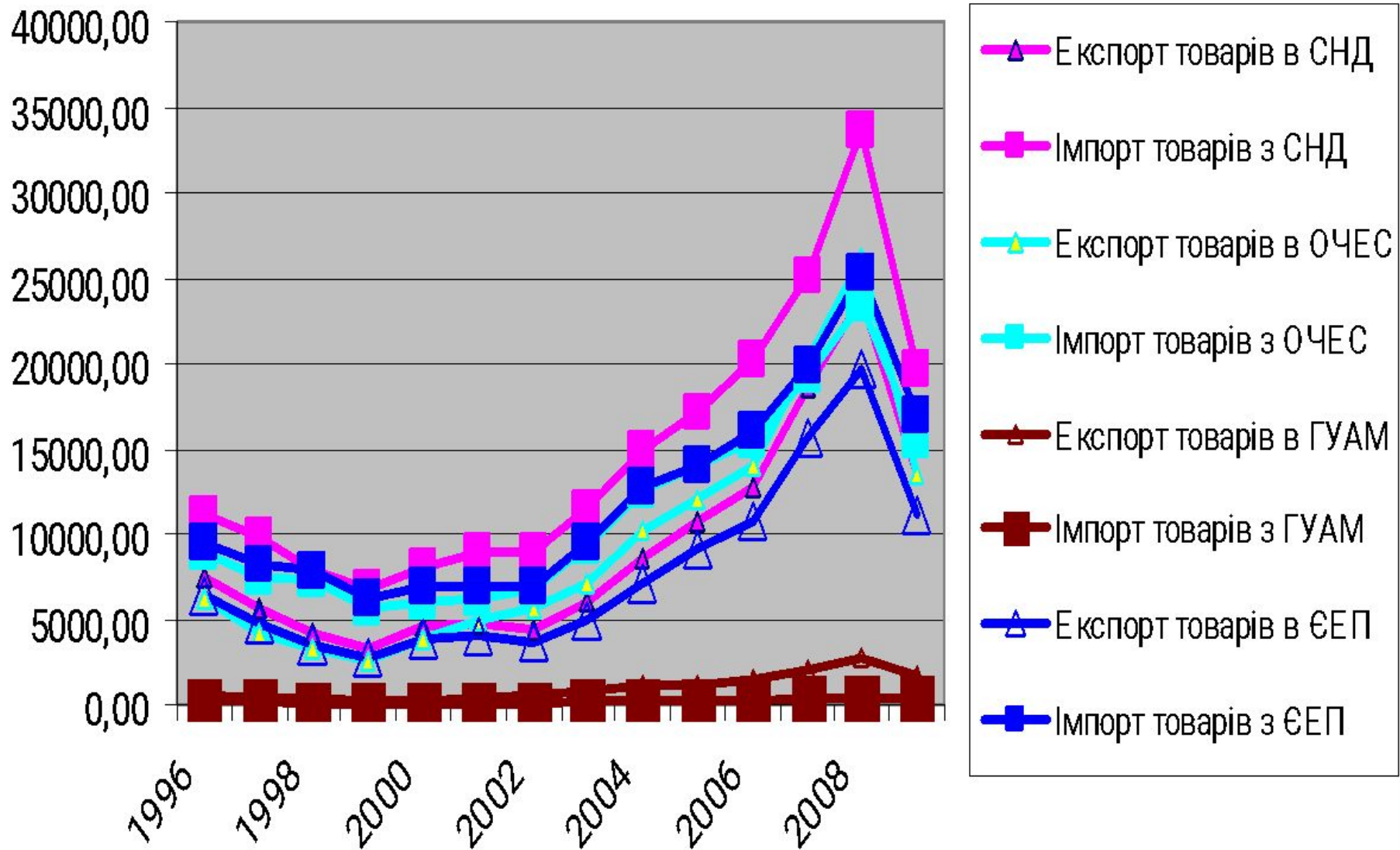
В січні 2005 р. Президент В.Ющенко відмовився від багатовекторної моделі і проголосив єдиним вектором — інтеграція до ЄС.

- 14 липня 2011 р. Президент Янукович В.Ф. проголосив про поєднання пріоритетного вектору (інтеграція в ЄС) та стратегічне партнерство з США

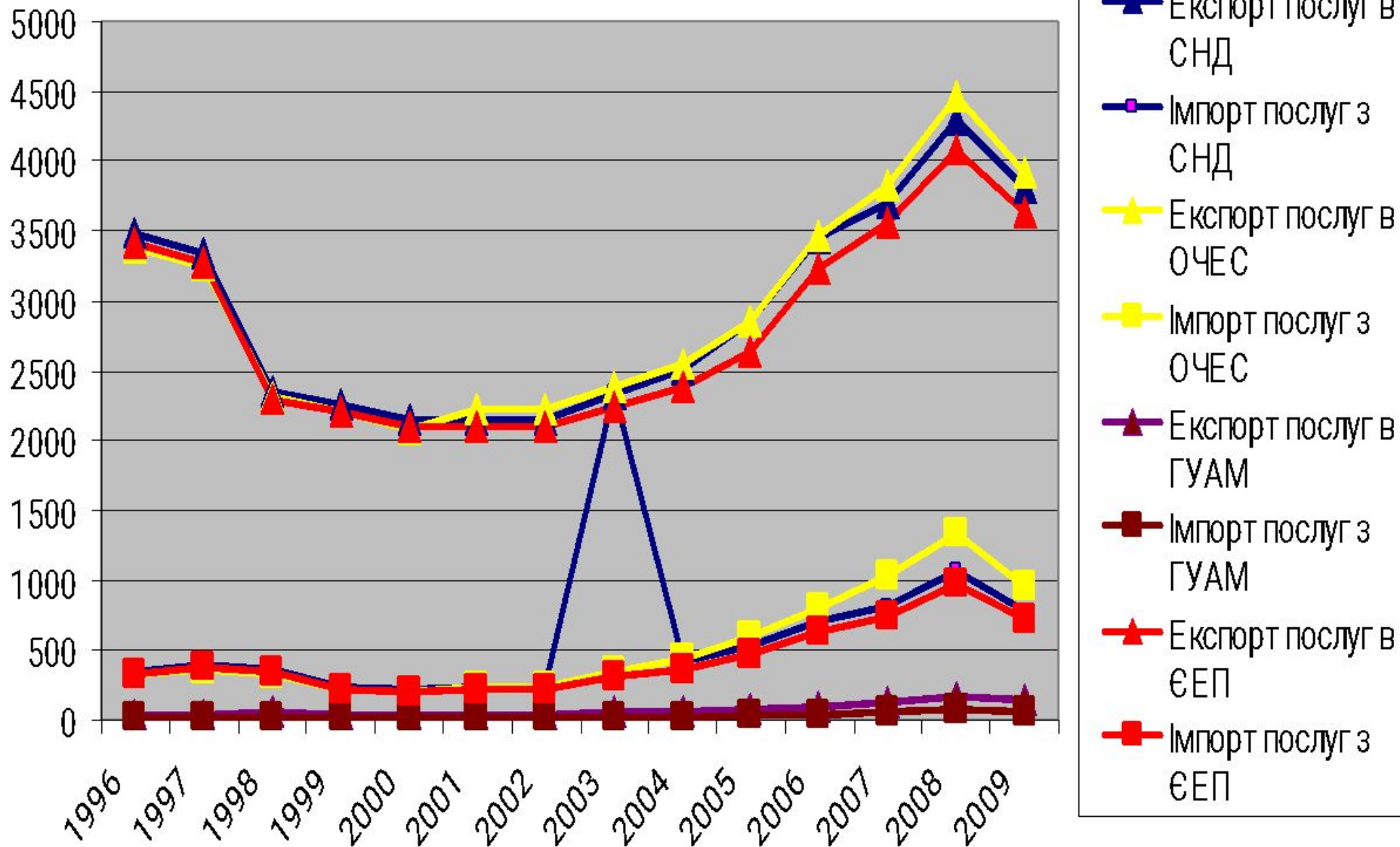
14.3. Участь України в інтеграційних об'єднаннях

Експорт-імпорт товарів

Експорт-імпорт послуг

Пріоритети структурної переорієнтації України в межах інтеграційних об'єднань:

- 1) науково-технічне та технологічне оновлення виробництва із забезпеченням його конкурентоспроможності шляхом глибокої модернізації. Зменшення ресурсомісткості за рахунок ефективного використання власних паливно-сировинних ресурсів;
- 2) підвищення рівня внутрішньої збалансованості національної економіки для зменшення зовнішньої залежності в розвитку її ключових галузей за рахунок формування системи власної міжгалузевої кооперації та забезпечення повних виробничих циклів;
- 3) формування умов для соціально орієнтованого розвитку національної економіки за рахунок, з одного боку, цілеспрямованої трансформації її структури, з другого - завдяки забезпеченню балансу споживчого ринку з доходами населення, підвищенню мотивації до праці, фінансовій макростабілізації.

29 октября 2008, 15:25 **Украина готова участвовать в строительстве дороги вокруг Черного моря**

- Парламент Украины ратифицировал Меморандум, которым подтвердил готовность нашего государства принять участие в строительстве дороги вокруг Черного моря.
- **Согласно документа, между правительствами стран-участниц Организации черноморского экономического сотрудничества (ОЧЭС) в направлении строительства Черноморской окружной автомагистрали (ЧОА) утверждается договоренность. Длина ЧОА составит приблизительно 7000 км.**
- **Основной маршрут ЧОА и ее соединение могут проходить через такие города: Стамбул (Турция) – Самсон (Турция) – Трабзон (Турция) – Батуми (Грузия) – Поты (Грузия) – Ереван (Армения) – Баку (Азербайджан) – Новороссийск (Россия) – Ростов-на-Дону (Россия) – Таганрог (Россия) – Мариуполь (Украина) – Мелитополь (Украина) – Одесса (Украина) – Кишинев (Молдова) – Бухарест (Румыния) – Констанца (Румыния) – Хасково (Болгария) – София (Болгария) – Ниш (Сербия) – Белград (Сербия) – Тирана (Албания) – Едирне (Турция) – Комотины (Греция) – Александрополис (Греция) – Стамбул (Турция).**

14.4. Напрями співробітництва України з ЄС

Указом Президента України від 15 серпня 2001 року Кабінету Міністрів України було доручено розробити нову програму, яка була б зосереджена на подоланні бідності. На виконання цього доручення Кабінет Міністрів розробив та прийняв довгострокову **Програму дій (до 2009 року)**, яка складається з **двох частин**: 1) створення економічних та правових умов для підвищення доходів та 2) зростання активності працездатних громадян та вдосконалення соціального захисту для найбільш вразливих груп населення.

В березневському (2003) Повідомленні Єврокомісії для Європейської Ради та Європарламенту «Розширена Європа — сусідні країни: нова структура відносин із нашими східними та південними сусідами»

в Декларації від 9 вересня 2008 р. наша держава вперше безпосередньо визнається Євросоюзом як європейська країна, що поділяє з ЄС спільні цінності, а нова угода матиме назву «Угода про асоціацію».

«Угода про асоціацію» від 9 вересня 2008 р:

- в економічній сфері містить положення про поглиблену економічну інтеграцію з перспективою доступу до *внутрішнього* ринку Євросоюзу за допомогою ЗВТ+, яка передбачатиме вільний рух товарів і послуг, зменшення нетарифних обмежень і гармонізацію регуляторного середовища України згідно із стандартами ЄС;
- залучення України до низки галузевих і регіональних програм Європейського Союзу;
- Угода про асоціацію, як правило, укладається терміном на 3 або на 5-10 років, після чого країна зазвичай набуває статусу кандидата до ЄС.
- заохочує проведення в Україні економічних реформ, зокрема в сфері регуляторного середовища і лібералізації торгівлі.
- обидві сторони погоджуються, що на даному етапі оптимальною формою співпраці у зовнішній торгівлі буде створення поглибленої зони вільної торгівлі.

Передумови формування зони вільної торгівлі між Україною та ЄС

- виникнення спільного кордону України з чотирма країнами ЄС (1389 км) внаслідок розширення ЄС на схід Європи протягом 2004-2007 рр.;
- формування нової концепції європейської безпеки, яка включає також стабілізацію географічного оточення ЄС;
- недосконалість Європейського політичного союзу і Чорноморської синергії;
- пожвавлення перетворень в Україні після політичних подій 2004-2005 рр. та президентських виборів 2010 р.

Переваги створення поглибленої зони вільної торгівлі України і ЄС:

- 1) сприяння подоланню наслідків світової фінансово-економічної кризи (через пожвавлення експортної діяльності, припливу інвестиційних ресурсів, використання європейського досвіду антикризових програм і кредитів ЄС);
- 2) надання додаткового прискорення темпам зростання ВВП;
- 3) поліпшення структури експорт і сальдо платіжного балансу України;
- 4) покращення розвитку експортно-орієнтованих галузей (металургії, хімічної промисловості, сільського господарства), рибної і легкої промисловості;
- 5) зростання надходжень іноземних інвестицій;

Переваги створення поглибленої зони вільної торгівлі України і ЄС:

- 6) одержання доступу до передових високих технологій;
- 7) поліпшення доступу до якісніших і дешевших товарів і послуг;
- 8) покращення рівня енергетичної безпеки і зменшення енергозалежності України (зокрема, через встановлення економічно обґрунтованих цін на імпортований природний газ і на транзит енергоресурсів через територію України, а також на зберігання природного газу в українських підземних газосховищах);
- 9) прискорення зростання добробуту населення.

Ризики створення поглибленої зони вільної торгівлі між Україною і ЄС

- посилення конкуренції з підприємствами ЄС на ринку України;
- банкрутство неконкурентоспроможних підприємств;
- збільшення витрат українських підприємств на адаптацію до стандартів і норм ЄС (стандартів продовольчої безпеки, директиви REACH тощо);
- збільшення витрат на адаптацію законодавства України щодо законодавства ЄС;
- закріплення переважання сировинної та низько технологічної продукції в структурі товарного експорту України;
- зростання від'ємного сальдо в торгівлі між Україною та ЄС.

Перешкоди, які ускладнюють переговорний процес

I. Економічні:

- 1) недостатнє координування позицій урядових і ділових кіл України на переговорах;
- 2) намагання третіх сторін вплинути на включення до тексту Угоди не вигідних для України умов;
- 3) міжвідомча незгодженість: між Міністерством економіки України, Міністерством аграрної політики України та Держспоживстандартом України у сфері прискорення гармонізації стандартів та технічних регламентів України щодо вимог законодавства Європейського Союзу Станом на 15 квітня 2009 р. 5618 національних стандартів України було гармонізовано з міжнародними стандартами ЄС і рівень гармонізації перевищив 25 %. Проте роботу в напрямі стандартизації слід прискорити, адже зазвичай в країнах, які претендують на статус асоційованих з ЄС. Рівень гармонізації становить принаймні 80 %;

Перешкоди, які ускладнюють переговорний процес

- 4) надмірна утаємниченість переговорного процесу з української сторони (українські бізнес-асоціації отримують інформацію про деталі переговорів від європейських бізнес-асоціацій, а не від Міністерства економіки України);
- 5) обмежене фінансове забезпечення процесу адаптації стандартів України до стандартів ЄС. Зокрема, сумарні витрати на адаптацію до стандартів ЄС тільки м'ясної промисловості Польщі сягнули 2 млрд. євро;
- 6) обмежене фінансово-ресурсне забезпечення процесу переговорів (Південна Корея, чисельність населення якої така ж, як в Україні, залучала до подібних переговорів уп'ятеро більше фахівців, ніж Україна);

Перешкоди, які ускладнюють переговорний процес

7) некваліфікована підготовка тарифних пропозицій (деякі тарифи, які вдалося відстояти Україні шляхом переговорів з питань вступу до СОТ, виявилися або зависокими (30 % для соняшникової олії), або непотрібними (мити на імпорт йогуртів з Європи, коли 99 % їх ввозиться з РФ). На переговорах щодо створення ЗВТ Україна і ЄС уже визначилися з консолідованими тарифними пропозиціями. Лібералізації підлягатиме 95 % загального обсягу торгівлі товарами і тільки 5 % становитимуть винятки.

Перешкоди, які ускладнюють переговорний процес

II. Серед інституційних перешкод на шляху для створення ЗВТ+ варто відзначити:

1. *Внутрішні*: інституційна не реформованість українських державних структур, політична нестабільність в Україні),

2. *Зовнішні*:

- забюрократизованість процедури прийняття рішень в ЄС;
- обмежені обсяги фінансування технічної допомоги Україні з боку ЄС;
- відсутність єдиної енергетичної і міграційної політики ЄС.

Переговорний процес щодо створення зони вільної торгівлі Україна – ЄС

Створення зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною та ЄС належить до стратегічних цілей двостороннього торговельно-економічного співробітництва між Сторонами та є логічним продовженням позитивних тенденцій у двосторонньому товарообігу України та ЄС в останні роки.

Створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі стане складовою частиною угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Переговорний процес зі створення ЗВТ розпочався 18 лютого 2008 р. у м. Києві. Станом на грудень 2010 року відбулось 14 раундів переговорів (14 раунд – 6-10 грудня 2010 р.).

Переговори проходять за 15 напрямками:

- 1) торгівля та сталий розвиток;
- 2) тарифна пропозиція;

Переговорний процес щодо створення зони вільної торгівлі Україна – ЄС

- 3) торгівля товарами;
- 4) торговельні відносини в енергетичній сфері;
- 5) митні питання, сприяння торгівлі та протидія шахрайству;
- 6) інструменти торговельного захисту;
- 7) технічні бар'єри в торгівлі;
- 8) антимонопольні заходи та державна допомога;
- 9) торгівля послугами, заснування компаній, рух капіталу та платежів;
- 10) інтелектуальна власність;
- 11) географічні зазначення;
- 12) державні закупівлі;
- 13) санітарні та фітосанітарні заходи;
- 14) врегулювання суперечок та інституційне забезпечення;
- 15) транспарентність.

Переговорний процес щодо створення зони вільної торгівлі Україна – ЄС

Майбутня всеохоплююча та поглиблена зона вільної торгівлі ґрунтуватиметься на таких принципах:

- відповідність вимогам СОТ;
- поступове досягання чотирьох свобод (рух товарів, послуг, капіталу, частково – робочої сили);
- чітке визначення перехідних періодів;
- асиметрія, або відносна взаємність;
- мораторій на введення нових торговельних обмежень.

Крім того, положення щодо створення ЗВТ визначатимуть правову основу для регуляторного наближення, що є умовою поступового входження економіки України до спільного ринку ЄС.

Наповнення майбутньої ЗВТ буде спрямовуватись на досягнення максимально глибокої економічної інтеграції, до якої будуть готові Сторони.

Напрями співробітництва України з ЄС

У 1994 р. підписана, а з 1998 р. вступила в силу **Угода про партнерство співробітництво.**

Напрямки співробітництва:

1. Гармонізація законодавства та нормативної бази України з законодавством, нормами та стандартами ЄС;
2. Впровадження стандартів та інститутів СОТ;
3. Удосконалення управління кордонами та розвиток прикордонної інфраструктури;
4. Реалізація спільного Плану дій України та ЄС щодо боротьби з організованою злочинністю, відмиванням грошей, незаконним обігом наркотиків, торгівлею зброєю, незаконною імміграцією та торгівлею людьми шляхом співробітництва у юридичній та правоохоронній сферах;
5. Розвиток науково-технічного співробітництва;

Напрями співробітництва України з ЄС

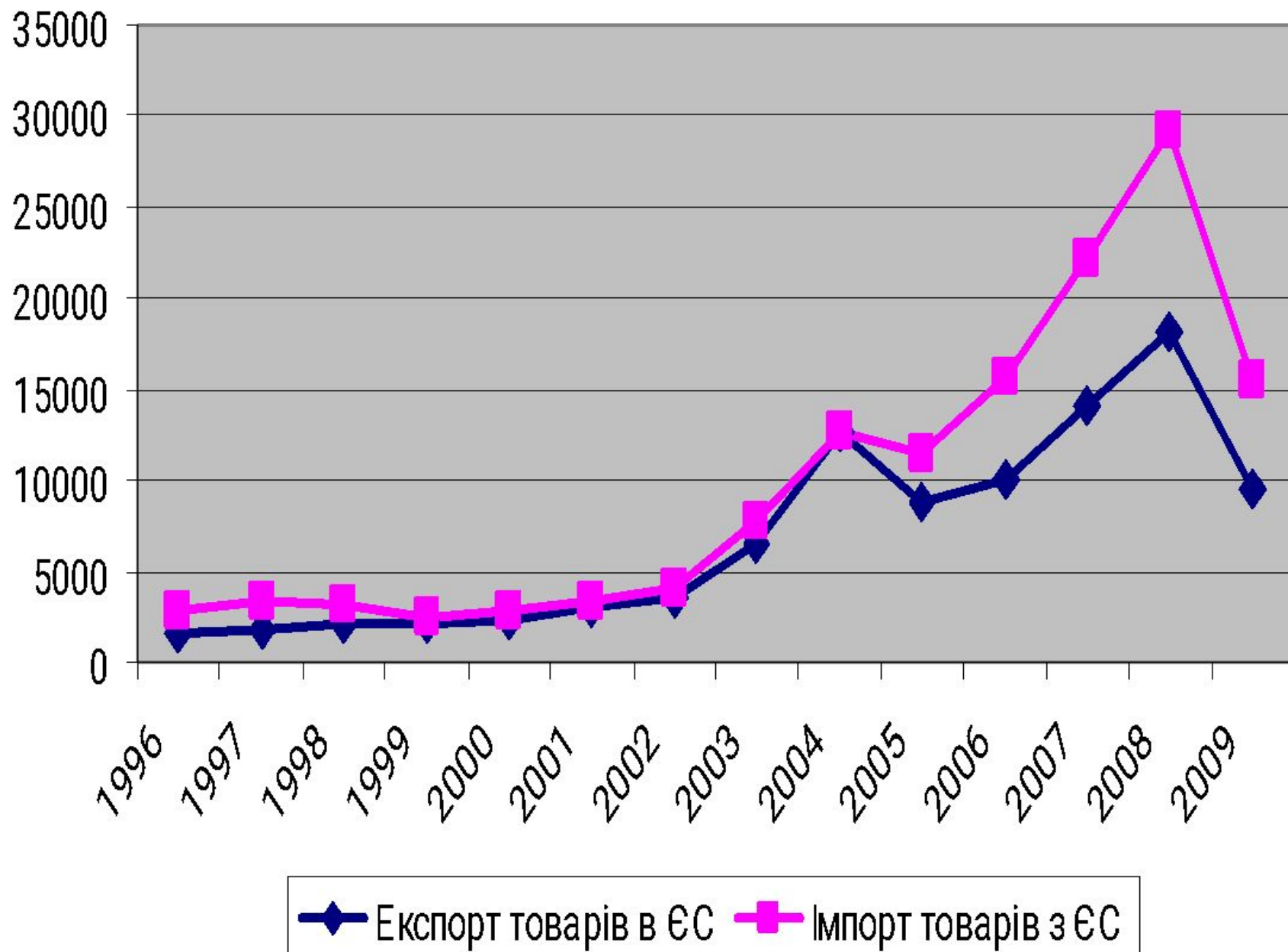
6. Інші:

В енергетичному секторі: продовження співробітництва в структурному реформуванні енергопостачальних підприємств, розвиток відновлюваних джерел енергії, енергоефективності, транспортування енергоносіїв, зокрема, газу, ядерної безпеки та окремих питань, що стосуються ліквідації наслідків забруднення навколишнього середовища, пов'язаних з виведенням з експлуатації Чорнобильської АЕС;

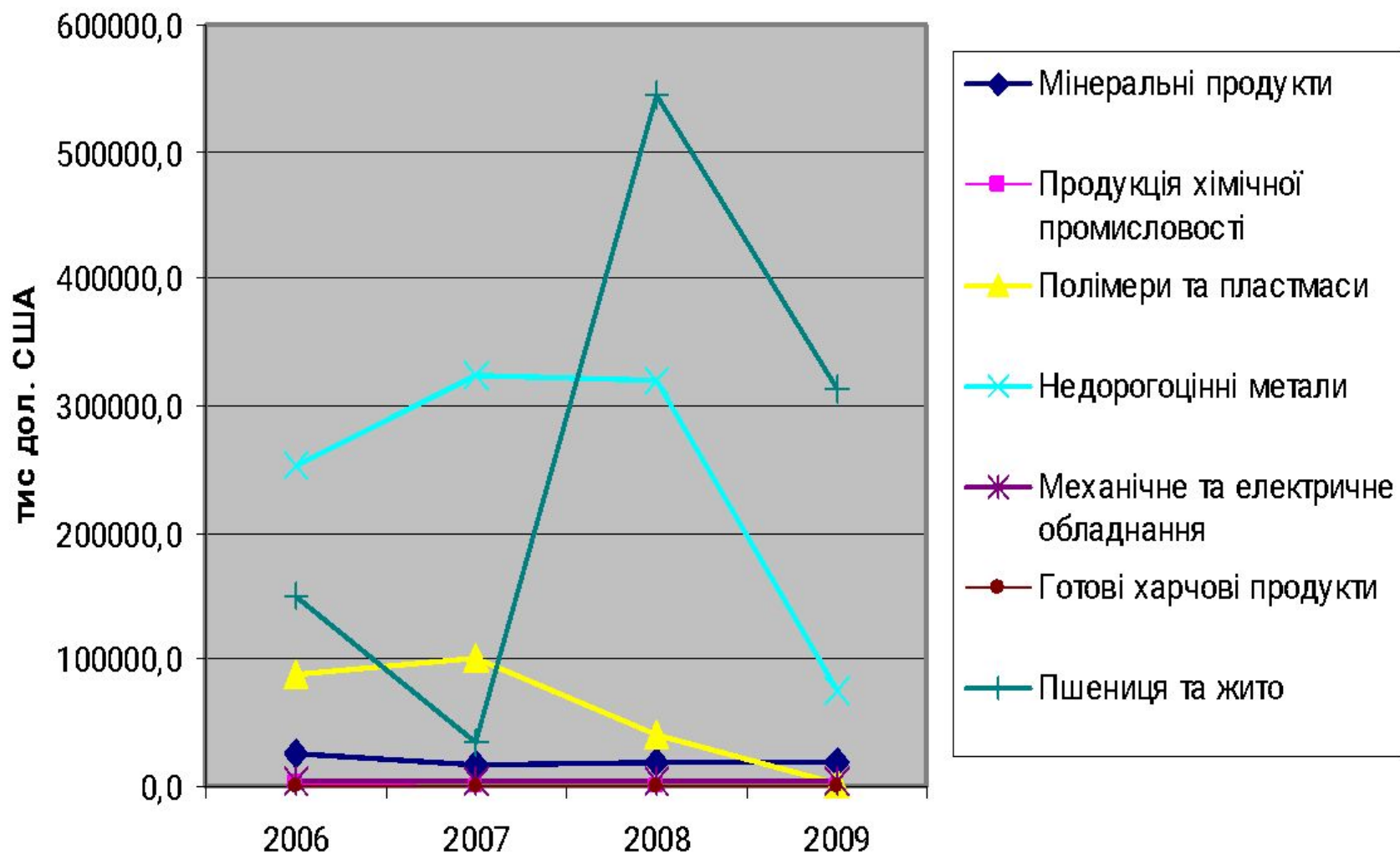
В галузі торгівлі – посилення захисту прав інтелектуальної власності шляхом ефективного застосування законодавства. В транспортному секторі пріоритетом є сприяння інтеграції транспортної інфраструктури України з транспортною мережею ЄС в рамках трансєвропейських транспортних коридорів.

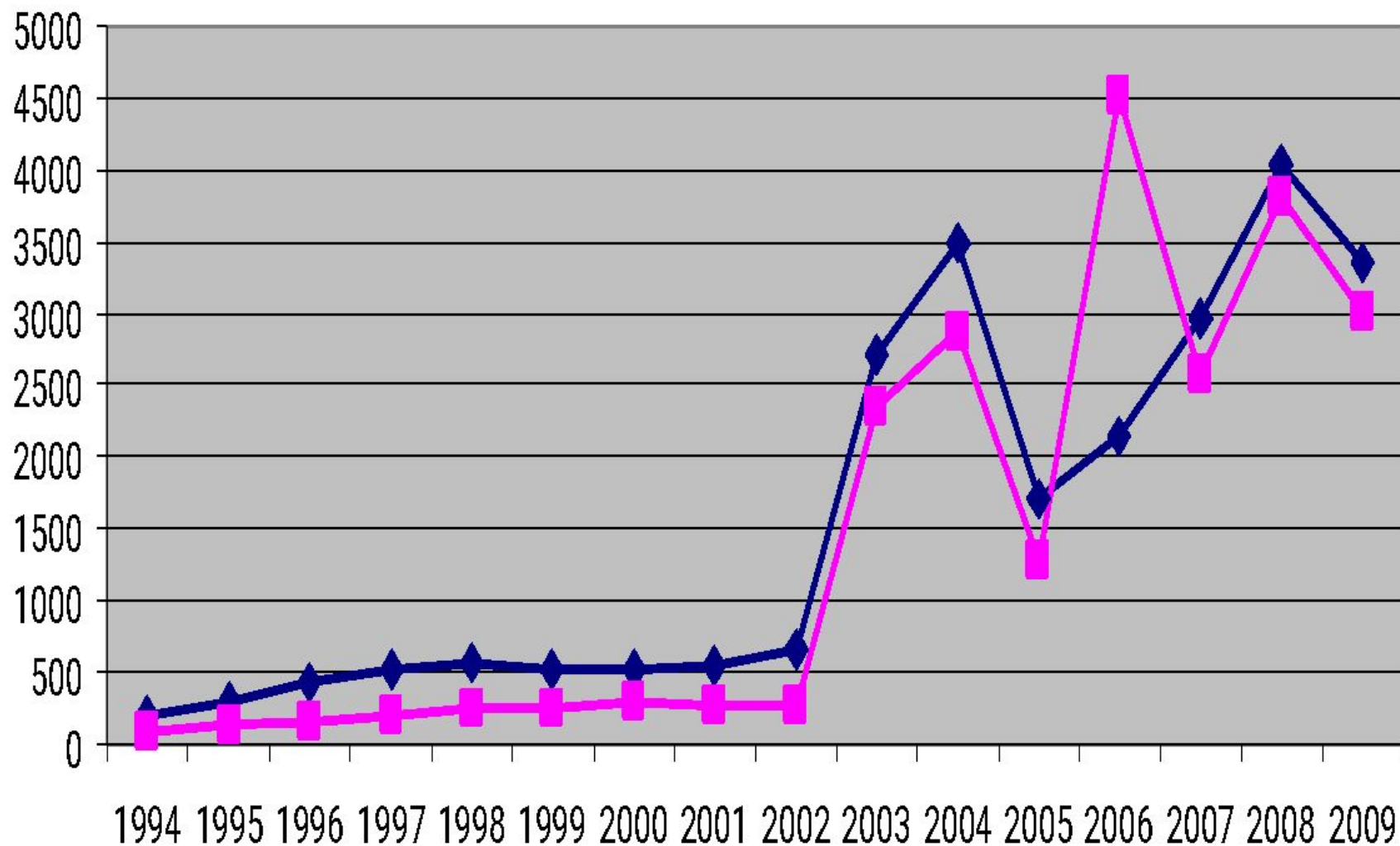
Напрями співробітництва України з ЄС

- У галузі зовнішньої політики** Україна продовжує надавати пріоритетного значення зміцненню зв'язків із Заходом, нормалізації стосунків з Росією та протидії намаганням поширити дію інститутів СНД за межі економічної сфери.
- У фінансовому секторі** було досягнуто результатів у посиленні банківського нагляду. Новий Закон України "Про банки та банківську діяльність", який було введено в дію в січні 2001 року, сприятиме виконанню НБУ Базельських принципів щодо банківського нагляду.
- Торговельна політика.** Уряд працював у декількох напрямках з метою подальшої лібералізації торговельного режиму в контексті вступу України до СОТ.
- У галузі міжнародних відносин** основними середньостроковими завданнями будуть врегулювання питань, пов'язаних з процесом розширення ЄС та вступом до СОТ, у співробітництві з установами ЄС.
- У макроекономічній сфері** перед Урядом стоять дві основні задачі: управління виплатою зовнішнього боргу іноземним позичальникам та досягнення балансу консолідованого державного бюджету.

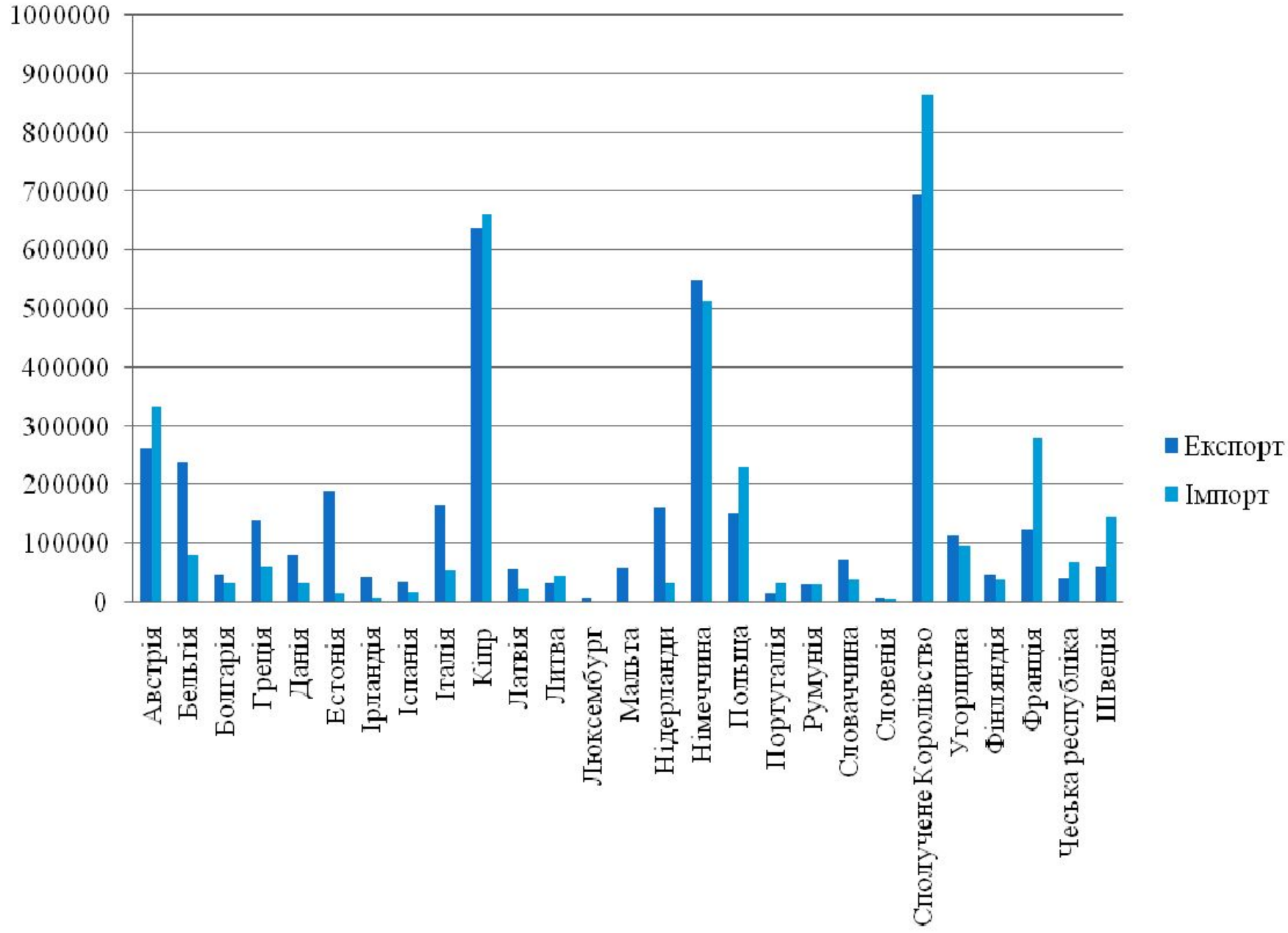
Експорт окремих видів товарів в країни ЄС

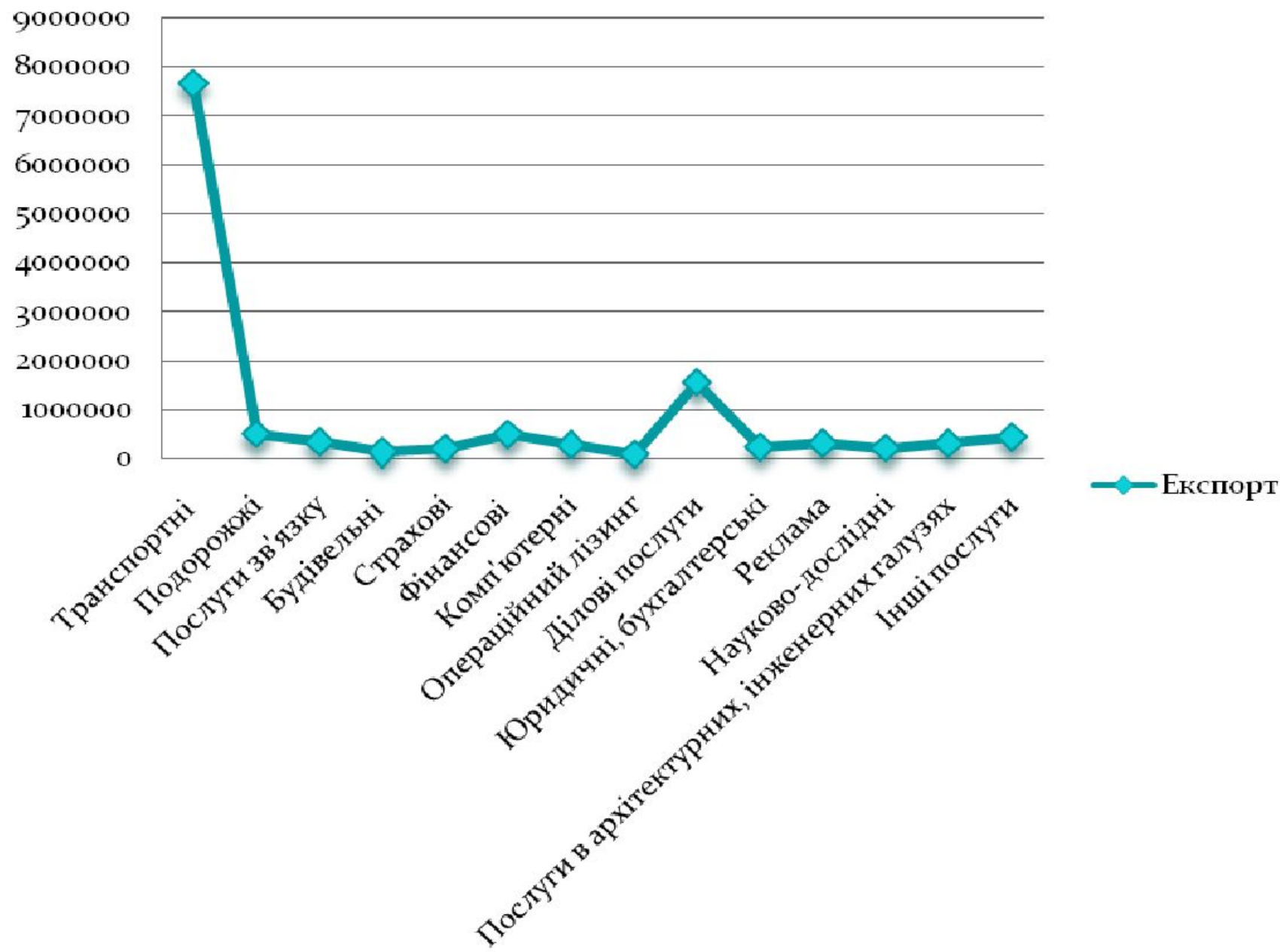

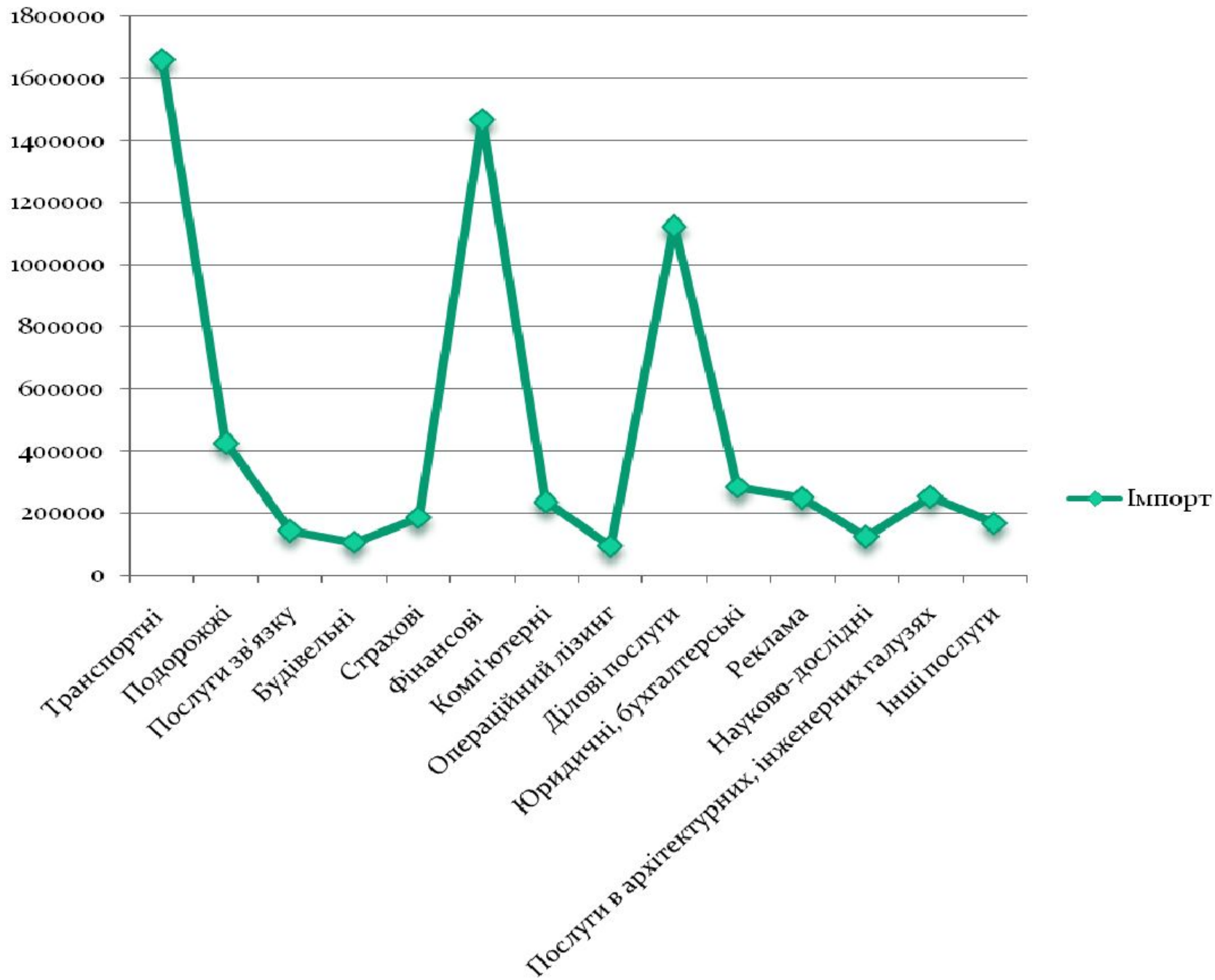

◆ Експорт послуг в ЄС ■ Імпорт послуг з ЄС

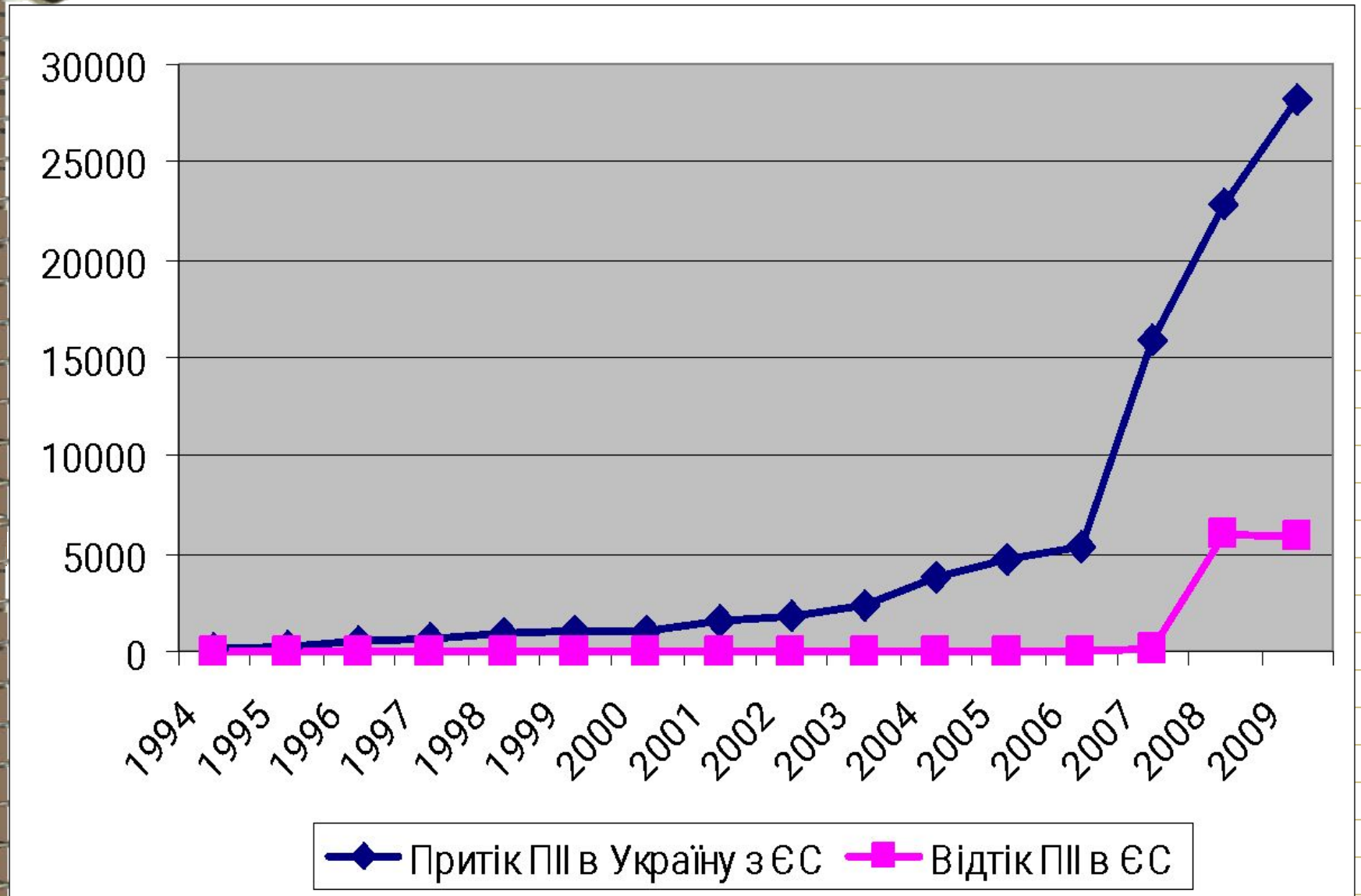
МЛН. ДОЛ. США

Інвестиційна співпраця України з ЄС

14.5. Проблеми та перспективи співпраці України та РФ

Напрями співробітництва Україна-Росія

- *торгово-економічне співробітництво.* З метою збереження справедливих і передбачуваних умов в торгівлі заплановано проведення консультацій з укладення угод про постачання деяких видів української трубної продукції до Російської Федерації на умовах нетарифного регулювання, а також щодо лібералізації і переглядів заходів захисту ринку у двосторонній торгівлі відносно ряду товарів;
- *паливно-енергетичнона співпраця.* Передбачається спільне опрацювання питання про участь ВАТ «Уралмаш - бурове обладнання» у здійсненні технічного переоснащення і модернізації бурового обладнання нафтогазовидобувних підприємств України;

Напрями співробітництва Україна-Росія

- *співпраця у галузі атомної енергетики і ядерних матеріалів.* Визначено в якості пріоритетних завдань співробітництво в будівництві енергоблоків № 3 і № 4 Хмельницької АЕС, розвиток українсько-російського співробітництва в галузі поводження з відпрацьованим ядерним паливом, забезпечення АЕС України ядерним паливом;
- *співпраця в галузі промислової політики.* Досягнуто домовленостей щодо продовження співробітництва по реалізації Програми заходів щодо Українсько-Російського співробітництва в галузі машинобудування, а також підготовки додаткових заходів із розвитку співробітництва на 2010-2011 рр., особливу увагу приділивши взаємопоставкам продукції сільськогосподарського та енергетичного машинобудування, транспортного обладнання і тягових електромашин.

Напрями співробітництва Україна-Росія

Сторони домовилися продовжити роботу в рамках Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Російської Федерації про виробничу кооперацію від 24 квітня 1998 року в 2010 році і будуть прагнути підписати Протокол та переліки взаємопоставляємої продукції по кооперації у можливо стислі терміни;

- *співпраця у галузі транспорту.* Визначено, що перспективним напрямком співпраці є розвиток мультимодальних перевезень і досягнуто домовленостей щодо продовження спільної роботи із залучення додаткових вантажопотоків, розширення географії перевезень вантажів та узгодження конкурентоспроможних тарифних ставок;

Напрями співробітництва Україна-Росія

співпраця в агропромисловому комплексі:

- відповідним міністерствам сторін доручено підготувати до підписання проект Угоди між Урядом України і Урядом Російської Федерації про співробітництво в сфері карантину рослин;
- продовжити роботу в галузі насінництва, а також розвивати подальше співробітництво в галузі племінного тваринництва;
- в першому кварталі 2010 року підготувати пропозиції щодо розвитку співробітництва в галузі сільськогосподарського машинобудування;

Напрями співробітництва Україна-Росія

в області міжрегіонального і прикордонного співробітництва:

- доручено Підкомісії з питань міжрегіонального і прикордонного співробітництва підготувати пропозиції про можливі пріоритети співпраці у сфері міжрегіональної та прикордонної взаємодії;
- опрацювати питання про можливість розробки угоди про прикордонної торгівлі, в т.ч. сільськогосподарською продукцією;
- продовжити роботу з обговорення єдиних підходів до порядку розробки проекту українсько-російської програми щодо р. Сіверський Донець;
- підготувати пропозиції щодо активізації транскордонного співробітництва в рамках існуючих єврорегіонів.

Проблеми та перспективи співпраці України та Російської Федерації

21.04.2010 р. - “Харківські угоди” (Угода між Україною і Російською Федерацією з питань перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України). Передбачали пролонгацію перебування ЧФ РФ на території України в обмін на зниження ціни на російський газ для України на 30%, тобто на 100 доларів за тисячу кубометрів.

17.05.2010 Україна та Росія підписали п'ять міждержавних угод:

- демаркації українсько-російського кордону,
- співпрацю в галузі використання та розвитку навігаційної супутникової системи ГЛОНАСС,
- міжбанківську співпрацю між "Укрексімбанком" та Банком ВТБ,
- першочергових заходів з розвитку науково-освітньої співпраці на 2010-2012 рр.,
- програму співпраці між Міністерствами культури та туризму України та Міністерством культури РФ на 2010-2014 рр.

Проблеми та перспективи співпраці України та Російської Федерації

18 жовтня 2011 р. у Донецьку відбулася зустріч Президента України Віктора Януковича та Президента Російської Федерації Дмитра Медведєва у форматі «віч-на-віч». За результатами переговорів визначили **напрямки подальшої співпраці країн:**

- 1) розвиток і налагодження авіасполучення;
- 2) спрощення процедур прикордонно-митного контролю для розвитку успішної міжрегіональної співпраці України та Росії;
- 3) збільшення торговельного взаємообігу та взаємодії між регіонами;
- 4) демаркація українсько-російського кордону.

Проблеми співпраці України та Російської Федерації

- 1) енергетична та ресурсна залежність України від РФ;
- 2) заборгованість України перед РФ, переведення цієї проблеми у площину майнового відшкодування;
- 3) непостачання енергоносіїв та маніпулювання цінами на них у залежності від неекономічних обставин;
- 4) заміна розірваних технологічних циклів та системи промислової кооперації колишнього СРСР у народногосподарському комплексі РФ при збереженні високого рівня технологічної залежності України від РФ;
- 5) підпорядкування технологічної кооперації військово-промислових комплексів обох країн інтересам РФ;
- 6) неплатежі російських підприємств українським партнерам;

Проблеми співпраці України та Російської Федерації

- 7) намагання встановити контроль над життєво важливими інфраструктурними та енергетичними об'єктами в Україні (нафтопроводи, газопроводи, портове господарство тощо);
- 8) нестабільна політика РФ щодо імпорту української продукції;
- 9) неузгодженість політики на ринках третіх країн, що призводить до обмеження та витіснення українського експорту на світовому ринку;
- 10) створення мережі фінансових та комерційних структур з явною або прихованою участю російського капіталу з метою перекачування фінансових ресурсів;
- 11) поширення сфери діяльності російської “тіньової” і суто кримінальної економіки на територію України;
- 12) забруднення навколишнього середовища російськими військовими частинами, що дислокуються на території України, ліквідація наслідків яких потребує серйозних матеріальних витрат з боку України.

Проблеми співпраці України та Російської Федерації

15 квітня 2011 р., високопоставлений представник Генеральної прокуратури України заявив, що укладена 19 січня 2009 року між «Нафтогазом» і «Газпромом» угода про купівлю-продаж природного газу в 2009-2019 роках і всі дії з виконання цієї угоди можуть бути поставлені під сумнів і в судовому порядку скасовані, в тому числі в міжнародних судах. Також, за висновком Генпрокуратури, підписання зазначеної угоди відбулося з грубими порушеннями українського законодавства, і з української сторони всі дії щодо підписання угоди носили протиправний характер.

Визнання недійсним газової угоди від 19 січня 2009 року в українських судах за позовом Генпрокуратури чи іншого органу державної влади в цивілізованих правових системах буде розглядатися як неприпустиме втручання держоргану в контрактні відносини між господарюючими суб'єктами.

Проблеми співпраці України та Російської Федерації

Будучи зобов'язана виконувати рішення українського суду в силу законів України, офіційний Київ не матиме правових підстав для купівлі газу для цілей споживання в Україні і для оплати такого газу. У такій ситуації - з урахуванням специфіки функціонування газотранспортної системи України - почнеться відбір частини російського газу, що транзитуються через українську територію для європейських споживачів. Все це дасть підстави «Газпрому» і Кремлю звинуватити Україну в розв'язанні нової газової кризи на Європейському континенті; і українська сторона не буде мати аргументованих юридичних заперечень з цього приводу, оскільки в основі такого розвитку подій буде нелегітимне рішення українського суду.

Єдиним легітимним шляхом визнання недійсним або розірвання газової угоди від 19 січня 2009 року (за відсутності домовленості між «Нафтогазом» і «Газпромом») є звернення НАК «Нафтогаз України» з відповідним позовом до Стокгольмського арбітражу

Перспективи співпраці України та РФ

1. Зростання - поєднання стійкого соціально-економічного піднесення з політичною стабільністю держави, громадянським консенсусом щодо подальшого розвитку суспільства, мінімізацією конфліктогенної напруги в ньому.
2. Дисипація – поєднання економічного спаду (депресії) з перманентною політичною нестабільністю (метастабільністю) держави та невизначеністю (неоднозначністю) щодо подальшого розвитку суспільства із збереженням у ньому значного конфліктогенного потенціалу.

Перспективи співпраці України та РФ

Сценарії подальшого розвитку партнерських відносин:

- 1) зростаючі Україна та Росія: конкурентно-партнерські відносини між двома країнами;
- 2) дисипація України і Росії: співробітництво при інтравертній заглибленості країн у внутрішню проблематику;
- 3) зростання України при дисипації РФ «стратегічного відриву» України і виходу її з «російської тіні»;
- 4) дисипація України при зростанні РФ: подальше ослаблення України фактично унеможливить будь-який спротив зростаючій Росії, політика якої щодо України залишається інваріантною, що підтверджується усім періодом двосторонніх відносин